



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Consulate General of Sweden
Istanbul

“OKULLARDA ZORBALIĞA HAYIR” KAMPANYASI AÇILIŞI VE AKRAN ZORBALIĞI İLE MÜCADELE DENEYİM PAYLAŞIM ETKİNLİĞİ

TOPLANTI RAPORU

Çocuğa Karşı Şiddeti Önlemek için Ortaklık Ağı'nın Okullarda Zorbaliğa Hayır Kampanyası Açılışı ve Akran Zorbaliğı İle Mücadele Deneyim Paylaşım Toplantısı; Uluslararası Çocuk Merkezi tarafından yürütölen, Avrupa Birliğı tarafından desteklenen Çocuklarla Güçlü projesi ve İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi tarafından İsveç İstanbul Başkonsolosluğu desteğıyle yürütölen Genç Sesler projesi kapsamında 16 Ekim 2017 tarihinde Ankara Gordion Hotel'de gerçekleştirildi

Açılış ve Hoş geldiniz Konuşmaları

Toplantı Uluslararası Çocuk Merkezi'nden İrem Kor'un toplantıyı tanıtması ile başladı.

Didem Özalp, İstanbul İsveç Başkonsolosluğu'ndan Didem Özalp'ın, Genç Sesler Projesi'ni anlattığı konuşmasının ardından AB Delegasyonu Sivil Toplum, Temel Haklar, Yargı ve İçişleri Bölüm Başkanı Dr. Michael Rupp, çocuklarla ve çocuklar için yürütölen faaliyetlerde çocuk katılımının öneminden, ve çocuk katılımı ile ilişkili yasal mevzuattan bahsederek açılış konuşmasını gerçekleştirdi.

Son olarak Türk Psikologlar Derneğı'nden ve aynı zamanda Ortaklık Ağı'nın yürütme kurulu asil üyesi olan Ebru Ergin, Ortaklık Ağı'nı şimdiye kadar yapılan çalışmaları, ağıın amaçlarını ve hedeflerini anlatarak Ağı katılımıcılara tanıttı.

Çocuğa Karşı Şiddeti Önleme ve Çocukların Korunmasında Kamu Denetçiliğinin Rolü

Yahya Akman, Kamu Denetçiliğı Kurumu

Kamu Denetçisi Yahya Akman, Kamu Denetçiliğı Kurumu hakkındaki sunumuna geçmeden önce katılımıcılarla kurumu tanıtan bir video paylaştı. Ardından, Yahya Akman KDK'yi ve KDK'nın görevini anlatan konuşmasını gerçekleştirdi. İlk defa ombudsmanlık kurumu olarak çocuklardan başvuru yolunu açtıklarının altını çizen Akman, çocukların genellikle internet üzerinden başvuru yolunu seçtiklerini belirtti. Bugüne kadar 180'in üzerinde çocuk başvurusu aldıklarını belirten denetçi, akran zorbaliğı ile ilgili Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) bir önlem almamışsa, çocuğun şikayetine çözüm olmadıysa o noktada devreye girdiklerini bildirdi. Denetçi, KDK'nın şikayetlerden sonra devlet kurumlarından farklı olarak interaktif bir ilişkiye girdiğinin altını çizdi. Dostane çözümün ne olduğunu anlatarak konuşmasını sürdüren denetçi, toplantıya katılmaktan memnun olduklarını, bu sayede kendi kurumlarını tanıttıklarını belirtti. Bu tanıtımlarla ilişkili olarak geçen yıla göre KDK'ya yapılan başvurularda 3 kat artış meydana geldiğini belirterek konuşmasını sonlandırdı.





Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Okullarda Akran Zorbalığı ile Mücadele Kampanyası Tanıtımı

Zeynep Mutlu, Çocuğa Karşı Şiddeti Önlemek için Ortaklık Ağı

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği'nden ve aynı zamanda Ortaklık Ağı'nın Yürütme Kurulu üyesi Zeynep Mutlu Ortaklık Ağı'nın yürüttüğü çalışmaların hak temelli ve şiddete karşı mücadele etmek olduğunu belirtti. Ağın çalışma şeklini anlatan Mutlu, çocuk katılımının Ağ için önemine değindi. Akran Zorbalığı ile Mücadele Kampanyası'nı da benzeri şekilde çocuklarla yaptıkları atölye çalışması sonucunda belirlediklerini belirtti. Akran zorbalığı konusunun geniş bir alan olduğundan ve kampanyanın daha etkili olabilmesi için alanı sınırlamaya çalıştıklarını belirten Mutlu, okullarda akran zorbalığı şeklinde kısıtlamaya gidildiğini bildirdi.

Akran Zorbalığı ile Mücadele'de İsveç Deneyimi

Frida Warg, Friends

Frida Warg Friends'in kuruluşunu anlatarak konuşmasına başladı. Okulda akran zorbalığına uğrayan bir öğrencinin kurduğu bir kuruluş olan Friends, akran zorbalığı alanında çalışan ve dört bölge ofisi olan büyük bir organizasyondur. Friends'in araştırma, eğitimin en temel faaliyetleri olduğunu belirtti. En büyük finans kaynaklarının İsveç'te bulunan özel sektör olduğunu bildiren Warg, İsveç'te her yıl 60 bin çocuğun akran zorbalığına maruz kaldığını ve bu rakamın toplam çocuk nüfusunun %7 ile %8'e denk geldiğinin altını çizdi. Konu ile ilgili istatistik bilgileri paylaşarak devam eden Warg, geçen yıl 35 bin çocuğun cevapladıkları çevrim içi ankete göre, %33 oranında siber zorbalığına maruz kaldığını belirtti. %27 oranında 12-15 yaş aralığında kız çocuğunun ise okulda onur kırıcı muameleyle maruz kaldığını söyledi. Burada onur kırıcı muamele kavramını kullanmasının sebebinin İsveç Mevzuatı olduğundan bahsetti. Friends, 1318 eğitim tamamladığından bahseden Warg, internet üzerinden ebeveyn eğitimi de sunduklarına, bu eğitimin İngilizce diline çevirildiğine ve internet sitesinde mevcut olduğuna değindi. Akran zorbalığına karşı eğitimlerin araştırmalara dayanarak belirlendiğinden bahseden Warg, akran zorbalığının nasıl durdurulacağına kolay bir yanıt olmadığından bu yüzdende araştırmaların devam etmekte olduğunu bildirdi. Toplumsal yapı ve kültürün akran zorbalığı ile mücadelede çok önemli olduğunun altını çizerken, her okul için yöntemin o okula özel geliştirilmesi gerektiğini belirtti. Eğer bir okul Friends ile birlikte uzun soluklu önleme çalışması başlatırsa, bir yıl sonunda zorbalığı azaltma oranı %24 olduğunun bilgisini veren Warg, İsveç mevzuatından bahsederek konuşmasını sürdürdü. İsveç eğitim kanununa göre her çocuğun onur kırıcı muamele, taciz, ayrımcılık ve kötü muameleyle uğramadan eğitim alma hakkı vardır. Mevzuata göre, tek bir kötü muamele vakası için bile, okulun tedbir alması gereklidir. Fakat vakanın akran zorbalığı olarak adlandırılabilmesi için olayın sistematik olarak yaşanması gerekmektedir. Kamu Denetçiliği Kurumu'nun İsveç'te yerleşik olduğundan bahseden Warg, KDK'nın onur kırıcı muamele ile ilgili gözetim yapma görevinden, çocuğun mahkeme de temsiline de ombudsman tarafından yürütülebildiğinden bahsetti. Yine İsveç Mevzuatı ile ilişkili olarak, çocuk zorbalığına maruz kalmışsa zorbalık yapan çocuğu değil, okulu mahkemeye veriyor. Akran zorbalığı ile mücadelenin çabuk bir iş olmadığından, çok katmanlı, çok farklı düzeylerde birlikte ve uzun vadede gerçekleşecek bir çaba olduğundan ve Friends'in kurum olarak öğrenmeye, tecrübe paylaşmaya açık olduğundan bahseden Warg konuşmasını sonlandırdı.





Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün çalışmaları

B. Şeyma Biçen Kartal, Milli Eğitim Bakanlığı, Araştırma - Geliştirme ve Projeler Daire Başkanlığı

Şeyma Biçen Kartal, okullarda engeli olan çocuklara karşı zorbalığı önlemek için de önemli olan bu çalışmaya katılmaktan Milli Eğitim Bakanlığı olarak mutlu olduklarını bildirerek konuşmasına başladı. Zorbalık, şiddetle mücadele genel müdürlüklerinin çalışma alanlarına girmekte olduğunu bildiren Kartal, koruyucu, önleyici ve müdahale edici çalışmalara öncelik tanıdıklarının altını çizdi. Rehberlik servisleri ve illerdeki ve ilçelerdeki Rehberlik Araştırma Merkezleri ile bu çalışmaları yürüttüklerini belirtti. Ek olarak akran zorbalığı ile mücadelenin kurum olarak bu yılki hedeflerinden olduğunu belirten Kartal, zorbalığın doğrudan, dolaylı ya da siber zorbalık olarak üçe ayrıldığını belirtti. Dolaylı ve siber zorbalık konusunda öğrencilerin, okulların ve ailelerin bilinçlenmesinin önemini altını çizen Kartal, ailelerin bilinçlenmesinin MEB için çok önemli olduğunu belirtti. Çocuğa yönelik şiddetin önlenmesi projesini yürütmekte olduğunu bildiren Kartal, algının değişmesinin en önemli hedeflerinden olduğunu ilettiler. Bölgesel risk haritaları oluşturmak ve haritalardan yola çıkarak müdahale çalışmaları yapmayı amaçladıklarını, Doğuda siber zorbalığa az rastlandığı söylendiğini ama belki de Doğu illerinde yaşayanların siber zorbalık kavramından haberdar bile olmadıklarını düşündüklerini aktardı. Erken uyarı bulgularını öğretmenlerin görmesinin önemine değinen Kartal, psikosozal müdahale programlarının mevcut olduğundan bahsetti.

Katılımcılarla Soru & Cevap

Toplantının bu bölümünde Friends'e siber zorbalık konusunda yürüttükleri çalışmalara dair sorular geldi.

Friends, İsveç'te çocukların üçte birinin siber zorbalık mağduru olduğundan, okulların önleyici çalışmalar kapsamında bu konuyu da ele alma ve önleme yükümlülüğünün mevcut olduğundan, Friends'in bu konuya sıradan zorbalık ve siber zorbalık arasında temel bir fark görmeyip, iki tür zorbalığa da benzeri şekilde müdahale ettiklerinden bahsederek cevap verdi.

Toplantının bu bölümünde, Milli Eğitim Bakanlığı'na Suriyeli çocukların eğitim hakkında faydalanmaları için kaynaştırmalı eğitim verip vermedikleri soruldu.

MEB, soruda sorulan eğitim modelinin kaynaştırma değil bütünleştirme ve oryantasyon modeli olduğunu iletirken, bu konuda verdikleri iki eğitimi anlatarak cevap verdi. MEB, biri özel eğitim alanında diğeri rehberlik alanında olmak üzere iki kılavuz hazırladıklarını ekledi.

Jacob Flardh (Friends) sunumu ile Yuvarlak Masa Toplantısı: Akran Zorbalığı ile Mücadele Yöntemleri

Friends'ten katılım sağlayan Jacob Flardh, 10 senelik zaman zarfında toplam 300 okulla çalıştıklarını, bu süreçte akran zorbalığının, ırkçılığın, eşcinsellik ve toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılığın engellenmesi üzerine çalıştıklarını belirtti. Gençlerin katılımını çok önemli gördüklerini bildiren Flardh, gençlerin aktif dahil olması gerektiğini düşündüklerini, sınıf arkadaşlarının maruz kaldığı zorbalığa müdahale etmelerini arttırmak için çalışmalar yaptıklarını altını çizdi. Geçen yıl okul çalışanlarının, okul öncesi eğitimde çalışanların bu tür çalışmaları sahiplenmesinin önemini gördüklerini ve bu yüzden okula odaklandıklarını bildirdi. Yaptıkları faaliyetlerin 2500 okulda yürüttükleri eğitim çalışmalarına ve araştırmalara dayanmakta olduğunu iletken Flardh, İsveç'teki okullardan sorumlu kurumun da aynı





Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



sonuca vardığını aktardı. Son 30-40 yılda akran zorbalığı konusunda küresel ölçekte de çok fazla çalışma yapıldığını ilettili. Fakat bu çalışmaların sabit programlar ürettiklerini, bu çalışmalar kapsamında önce içerik hazırlandığını, ardından bu içeriğin belediyelere ve tüm okullara verildiğini ilettili. Ama akran zorbalığı konusunda, Friends'in tek beden herkese uyar gibi bir yaklaşım doğru bulmadığını, her bir okul ölçeğinde içerik hazırlanması gerektiğini düşündüğünü aktardı. Akran zorbalığının önlenmesi için akademik çalışmalardan, hem de kuruluşun kendi deneyiminden yola çıkarak yöntem geliştirdiklerinden bahseden Flardh, bir okulda iyi işlemiş yöntemin, her okulda başarılı olmayabileceğinin altını çizdi. Yöntem olarak Friends'in okulların kendi durumlarını analiz etmelerini beklediğini bildirdi. Bazı programlar bir okulda ya da ülkede akran zorbalığını azaltırken, başka yerlerde arttırılabileceğine de değindi. Örneğin ABD'de bir okulda akran zorbalığına sıfır tolerans yöntemi kullanılmaktadır. Bu çalışmanın başka ülkedeki sonucu akran zorbalığının görülme sıklığında bir azalmaya sebep olmak bir yana, bazı okullardaki öğrencilerin akran zorbalığı konusunda konuşmaya korktuğundan zorbalığın arttığını tespit ettiklerini belirtti. Flardh diğeri bir örnek ile meseleyi açıkladı. Flardh'in verdiği diğeri örnek adını verme ve utandırma yöntemidir. Bu yöntemde kötü muamele yapanın adını diğeri arkadaşları, tahtaya yazmaktadır. Çocukların isimlerinin tahtaya yazılmasını havalı bulmaları üzerine, bazı okullarda bu yüzden akran zorbalığının arttığı gözlenmiştir. Bu örnekler ışığında, Flardh okul kültürüne bağlı olarak farklı okullarda farklı yöntemlerin etkili olabileceğinin altını çizdi. Akran zorbalığının bireysel, okul bazında, okul kültürüne ve sosyal normlara göre değışen bir konu olduğunu bildiren Flardh, bu yüzden de bütün bu katmanlara farklı müdahaleler olması gerektiğini bildirdi. Friends'in başka bir uygulamasını örnek göstererek devam eden Flardh, bir okulda fiziksel şiddet varsa, okulun tabii tedbirlerini alması gerektiğini ama zorbalığa sebep olan nedenlere mutlaka bakılması gerektiğini bildirdi. Bireysel olarak zorba çocuğun agresif olabileceğinden ama bunun arkasında başka aşamaların da mevcut olabileceğinden bahsetti. Örnek olarak, grup açısından bakılmak gerekirse, grupta hiyerarşik yapı ve yapının içinde iktidar mücadeleleri varsa, grubun yapısının zorbalığa neden olabileceğine değindi. Flardh, kurum açısından incelemelere örnek olarak, şiddetin okulun belli bir yerinde olabileceğinden, mesela bahçenin köşesinde şiddetin olayının gerçekleştiğinden ve bunun nedeninin de, bahçede hiçbir yetişkinin olmaması olabileceğinden bahsetti. Zorbalığın katmanlı nedenlerinden sosyal normlardan kaynaklı zorbalığa örnek olarak, Flardh toplumsal erkeklik olgusunun şiddet ile ilişkili olabileceğinden bahsetti. Friends'in okuldaki çalışmalara, velilere, öğrencilere ve okul yönetimine de eğitimler verdiğinden bahseden katılımcı, çalışmaların uzun vadede başarısının çalışmaların ve eğitimlerin sahiplenilmesi ile doğrudan alakalı olduğunu aktardı. Friends'in düzenli olarak tedbirlerin etkisini de ölçtüğünü iletken katılımcı, tedbirin mi yanlış olduğunu yoksa uygulandığı bağlamın mı yöntemine uygun olmadığına izlemeler sayesinde karar verebildiklerini ilettili. Örnek olarak izleyici öğrencilerin zorbalığa müdahalesi yöntemine karar verilmiş bir vakayı iletken Flardh, çoğu okulda etkili olan bu yöntemin, bazı okullarda çalışmadığını sebebinin de yetişkinleri ataletle sevk etmesinden kaynaklandığını ilettili. Friends'in sistematik olarak sürekli her tedbiri değerlendirdiğini aktaran Flardh, en az 3 yıl izlemeye devam edildiğini aktardı. Çeşitli analitik metodları kullandıklarını aktaran katılımcı, en sık kullandıkları yöntemin, çevrim içi olarak kişilerin anonim olarak katıldığı anketler olduğunu söyledi. Anketlerin çevrim içi uygulanmasının nedenini kalem kağıtla yapılan anketlerin öğretmen tarafından öğrencilerin tespitini kolaylaştırdığını ve bunun önüne geçmek için tercih ettiklerini ilettili. Fakat Flardh, birden fazla yöntemi bir arada kullanmanın en etkili yöntem olduğunun altını çizdi. Bu anketlerden ülke de gene durum tespiti için yıllık raporlar yayınladıklarını bildiren katılımcı, bağlamın mutlaka değerlendirilmesi gerektiğini bildirirken, bağlam ve müdahalenin bir arada etkili olacağını altını çizerek konuşmasını sonlandırdı.





Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Katılımcılarla Soru & Cevap

Toplantının bu kısmında katılımcılardan Friends'e okullarla nasıl çalıştıkları konusunda sorular iletildi.

Friends, okulların sistematik olarak zorbalığı önleme yükümlülüğü olduğundan, bu sistematik yaklaşımın 10 yıl önce hukuki olarak bağlayıcı olduğundan ve bu sebepten okullarında onlarla çalışmak istediğinden bahsederek bu soruya cevap verdi.





Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Consulate General of Sweden
Istanbul

Katılımcı Listesi

AB Türkiye Delegasyonu
AÇEV
Ankara Barosu Çocuk Hakları Merkezi
Çocuk ve Bilgi Güvenliđi Derneği
ÇOÇA
Eksi 25 Derneği
Friends
Gaziantep Barosu
Gaziantep Barosu
Hayat Sende
Hayat Sende
İsveç Konsolosluđu
Kalkınma Atölyesi Kooperatifi
Kamu Denetçiliği Kurumu
KDK
Milli Eğitim Bakanlığı
SGDD-ASAM
SHUDER
Türk Eğitim-Sen
Türk Psikologlar Derneği
Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
YÖRET

